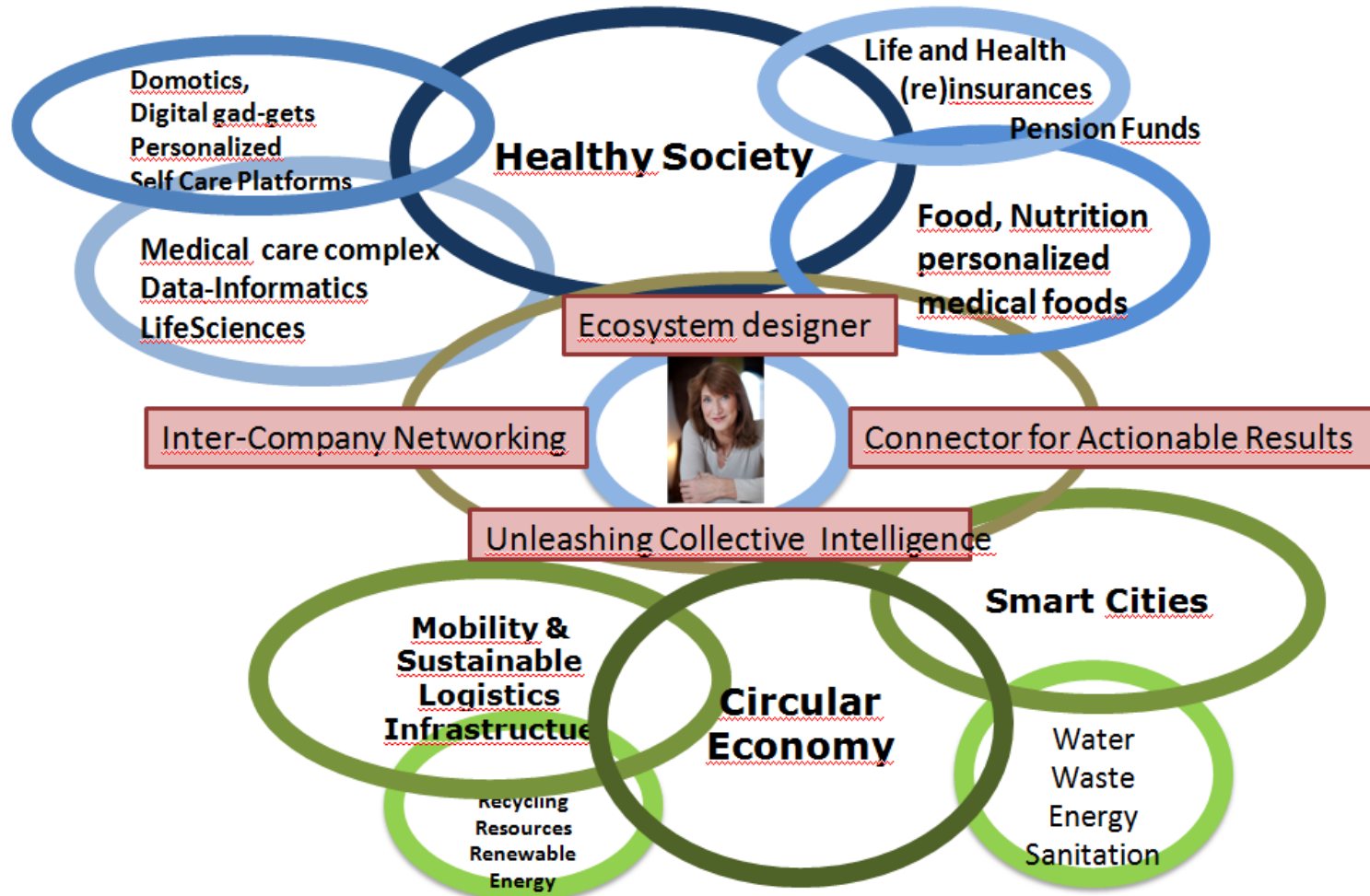

Inspiratiecollege Netwerkend Werken en
Innoveren in Ecosystemen

Prof. dr. Annemieke J.M. Roobeek

21st Century Challenges

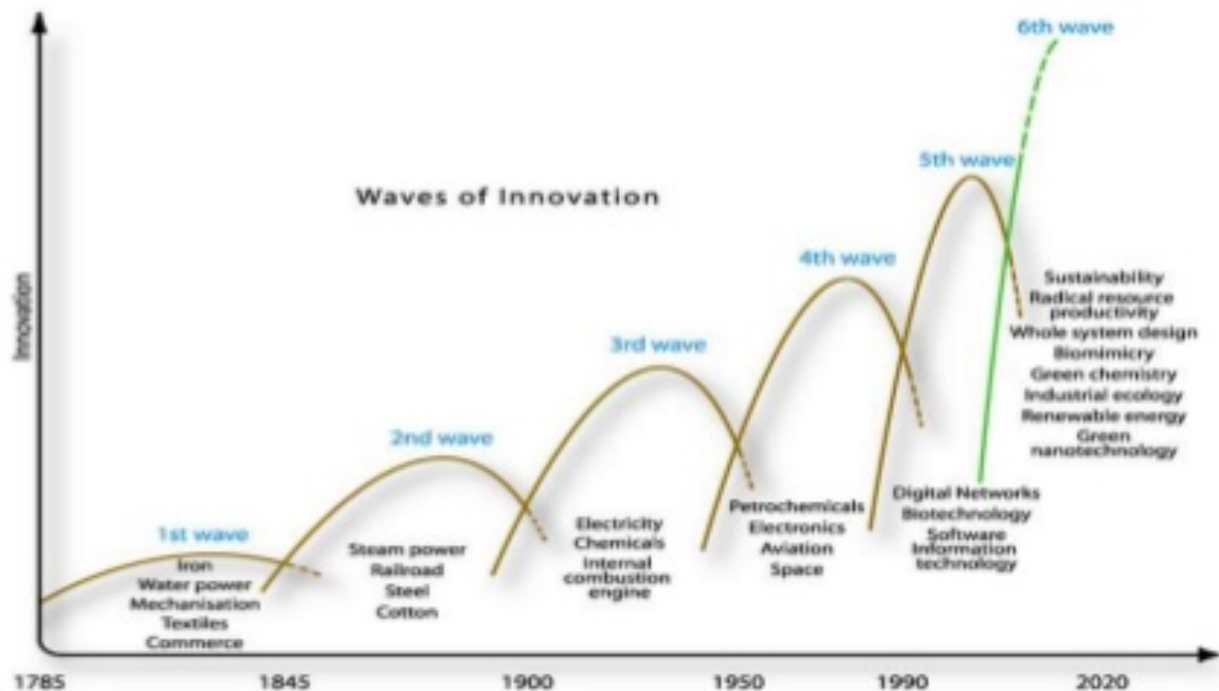
Netwerken en Ecosystemen

- De wereld verandert razend snel: innovaties
- Andere organiseermodellen: netwerken
- Waarom netwerkend samenwerken
- Ecosystemen ontwerpen
- Ecosystemen voor ontwikkeling en uitvoering van complexe uitdagingen

Er is een olifant die zich transformeert....!

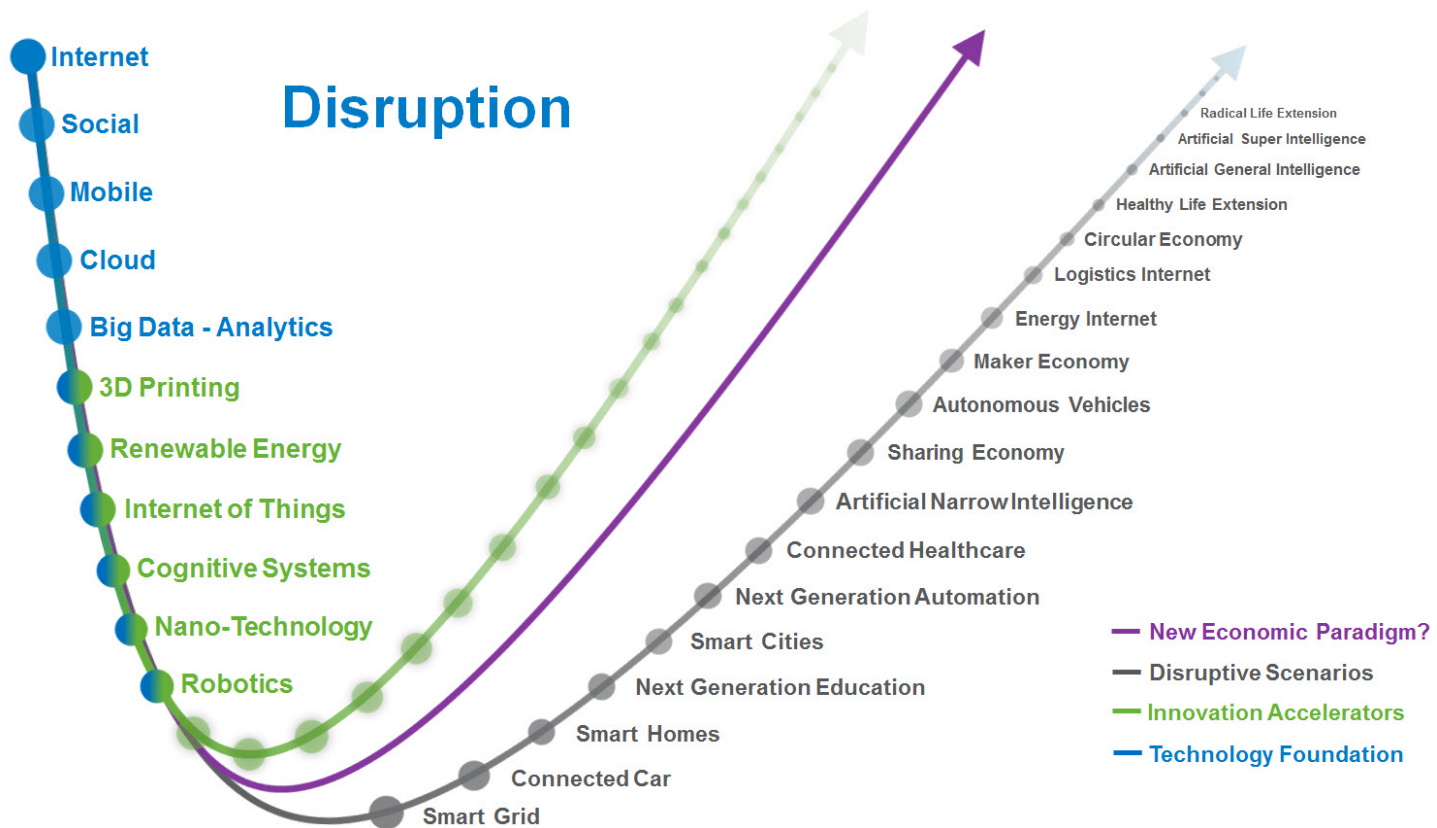
Waves of Innovation "More Disruptive & Short-Cycled"

Michael Porter

2

mavim
change it

Disruptieve ontwikkelingen

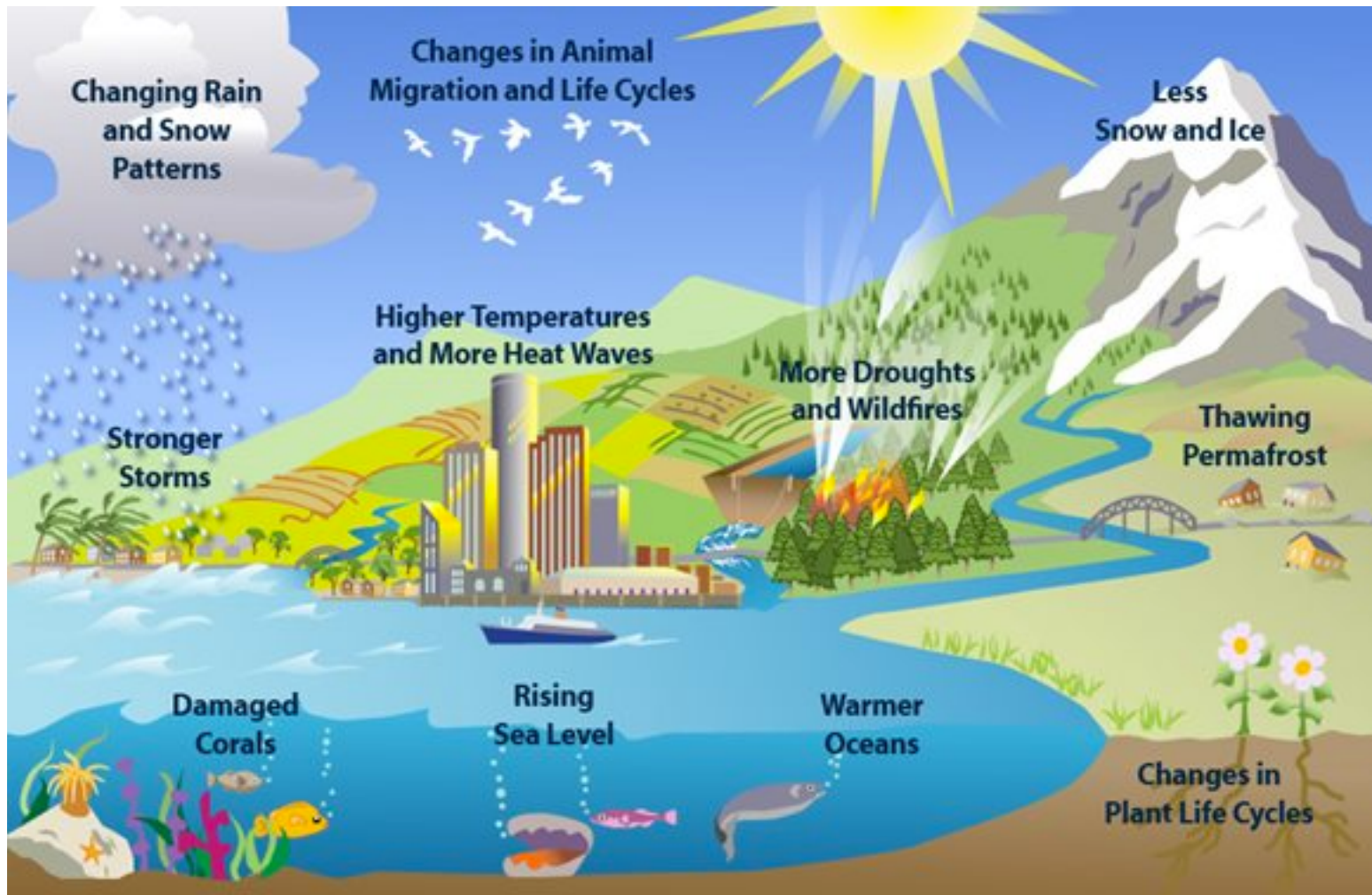

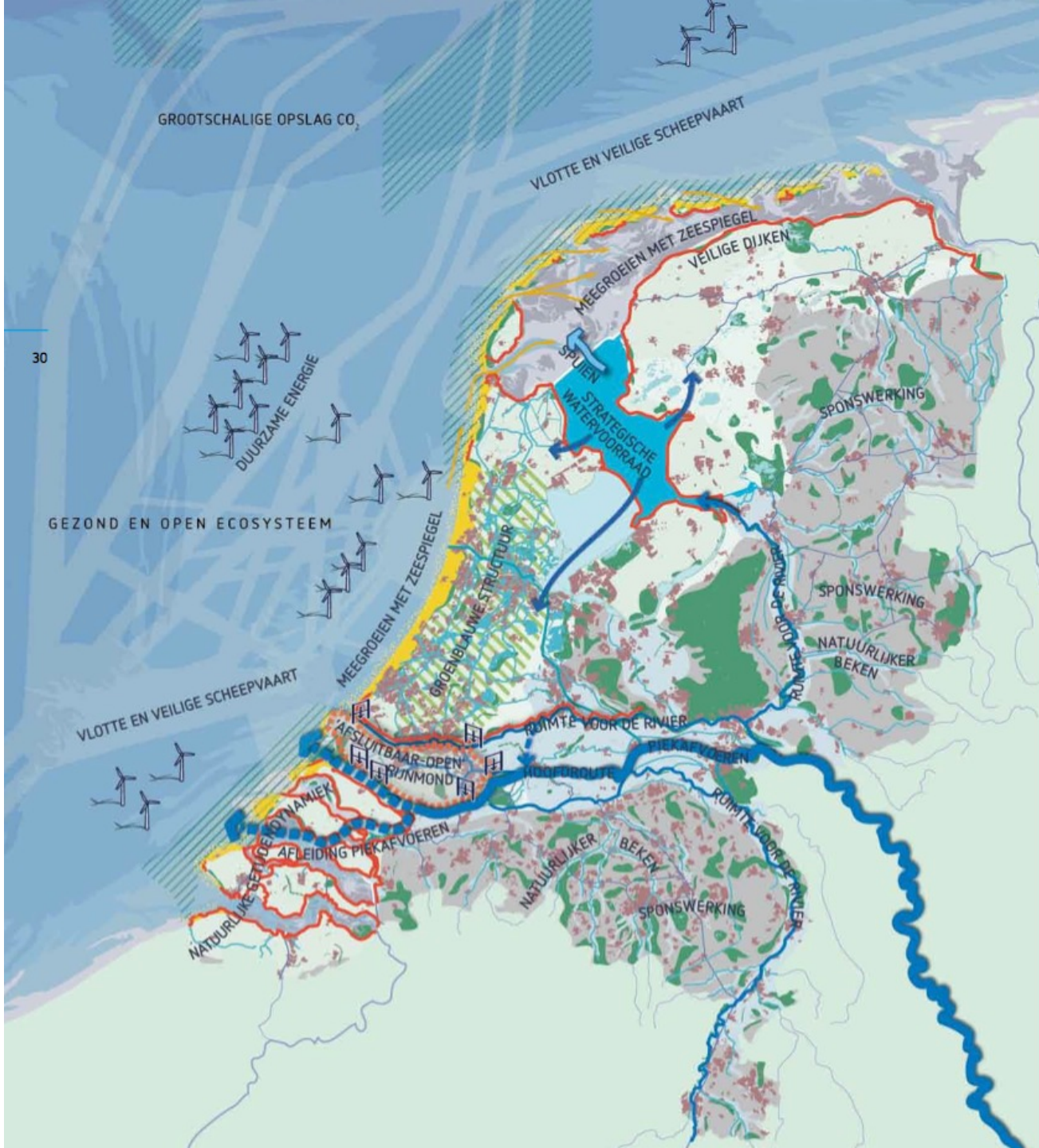
Klimaatverandering

Effecten klimaatverandering

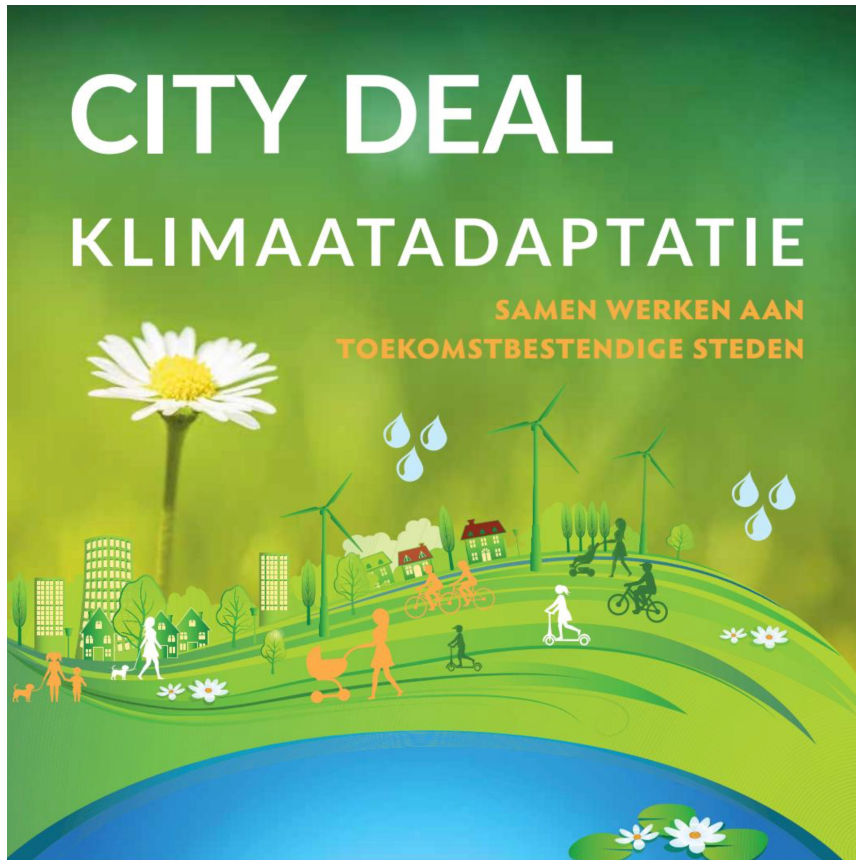

streefbeeld

- veilige dijken
- afsluitbaar-open rijnmondning
- duurzame energie
- meegroeien met zeespiegel
- Waal, hoofdroute piekafvoeren
- afleiding piekafvoer rivieren via delta naar zee
- rivierengebied: Ruimte voor de Rivier
- groenblauwe structuur
- natuurlijke getijdendynamiek
- strategische wateropslag
- teveel aan water spuien op Waddenzee
- sponswerking
- natuurlijker beken
- vlotte en veilige scheepvaart
- duurzame energie
- natuurgebieden op zee

ondergrond

- stedelijk gebied (beeld ca. 2015)
- natuur- en bosgebied
- zandgronden
- rivierengebied
- veenweidegebied
- zeekleilandschap
- duinen
- meren
- zee

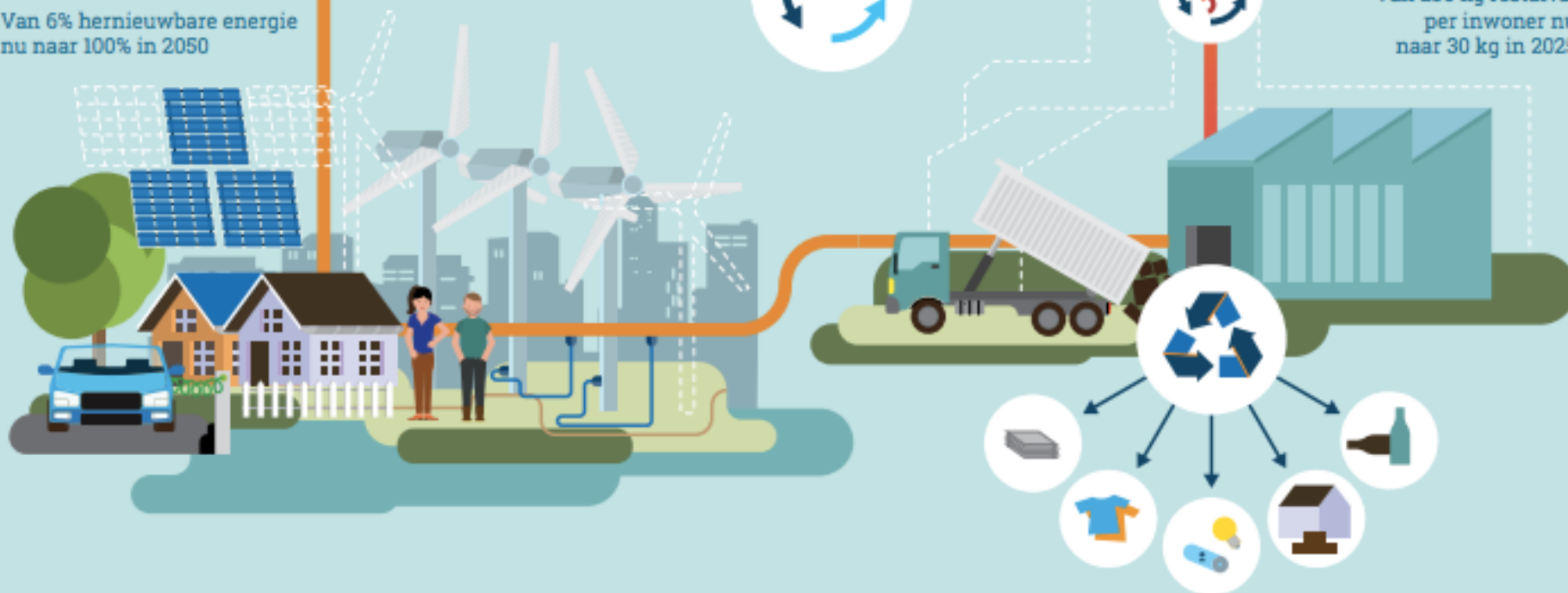
Van 14% energieneutraal en klimaatbestendig maatschappelijk vastgoed naar 100% in 2040

In 2050 2,5 tot 5,5 % meer neerslag opvangen

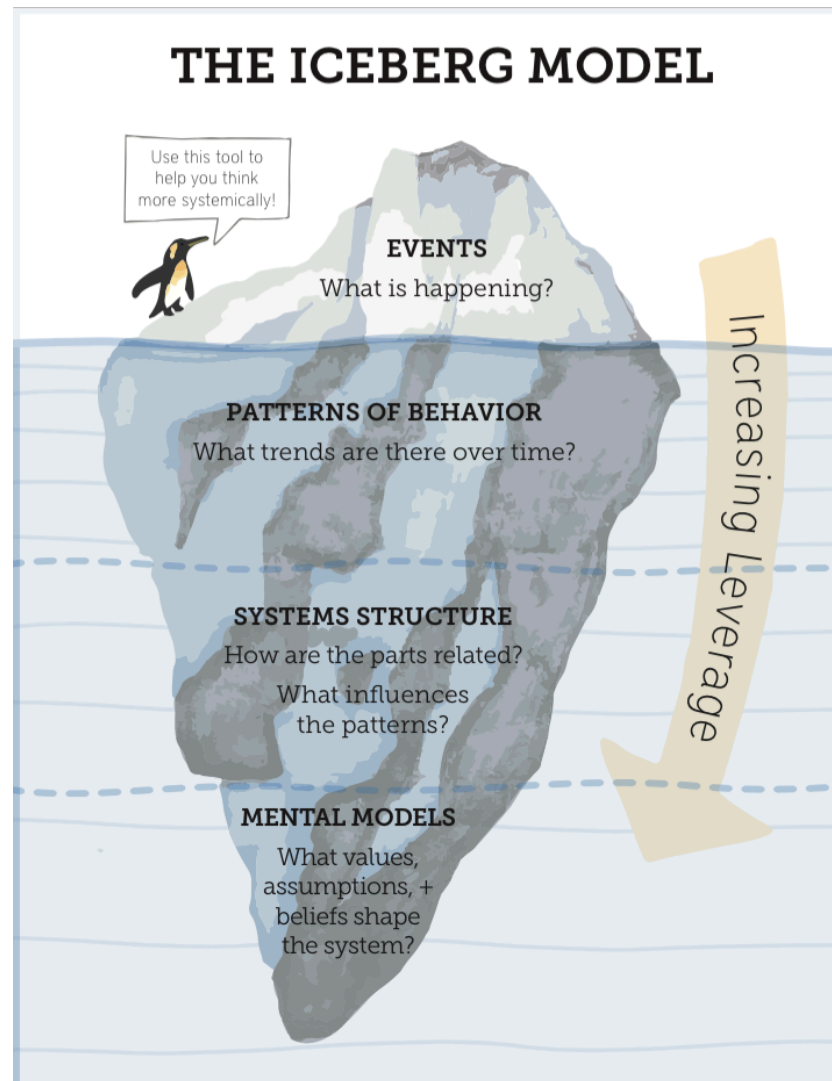

Van 6% hernieuwbare energie nu naar 100% in 2050

Van 236 kg restafval per inwoner nu naar 30 kg in 2025

THE ICEBERG MODEL

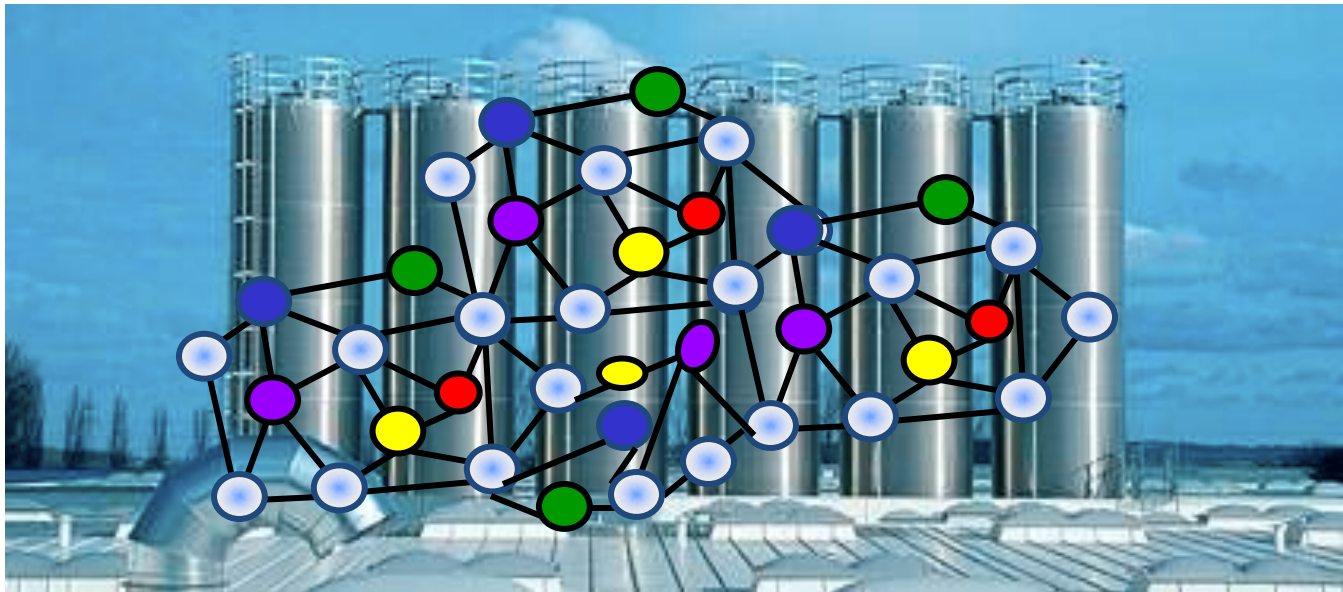

Stysteemveranderingen vergen andere
organiseermodellen gebaseerd op netwerken,
ecosystemen en samenwerken

Feit: er zijn vooral silo's

Nodig: collaborative networking samenwerking dwars door de silo's heen

Hoe zijn disruptieve (technologische) veranderingen van invloed op uw werk/beleid/activiteiten?

dreamstime.com

Beleid maken = keuzes maken

+ Aanpassen van de inhoud en werkwijze

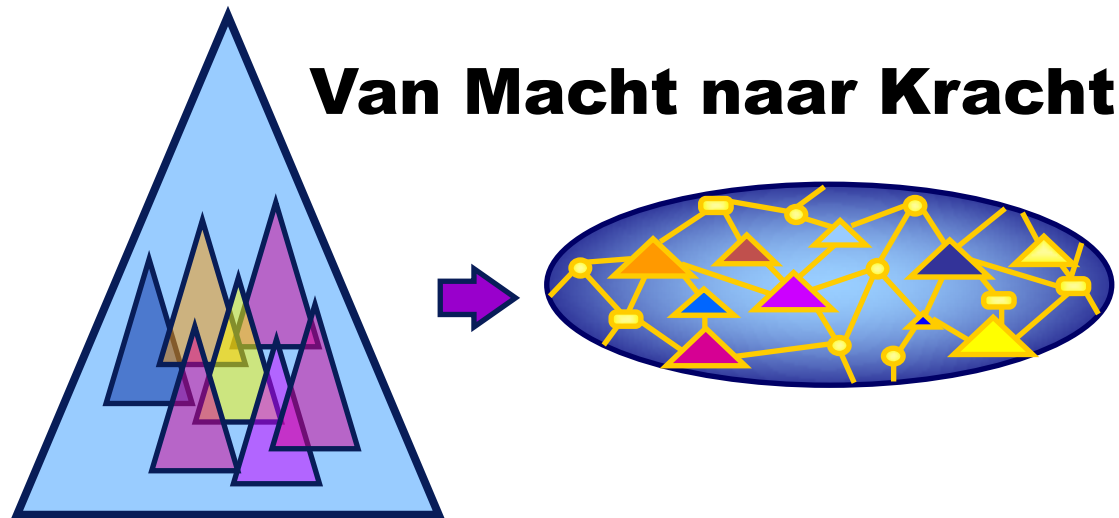
EGO's zijn uit

Samenwerken is in

Meerwaarde netwerkend werken

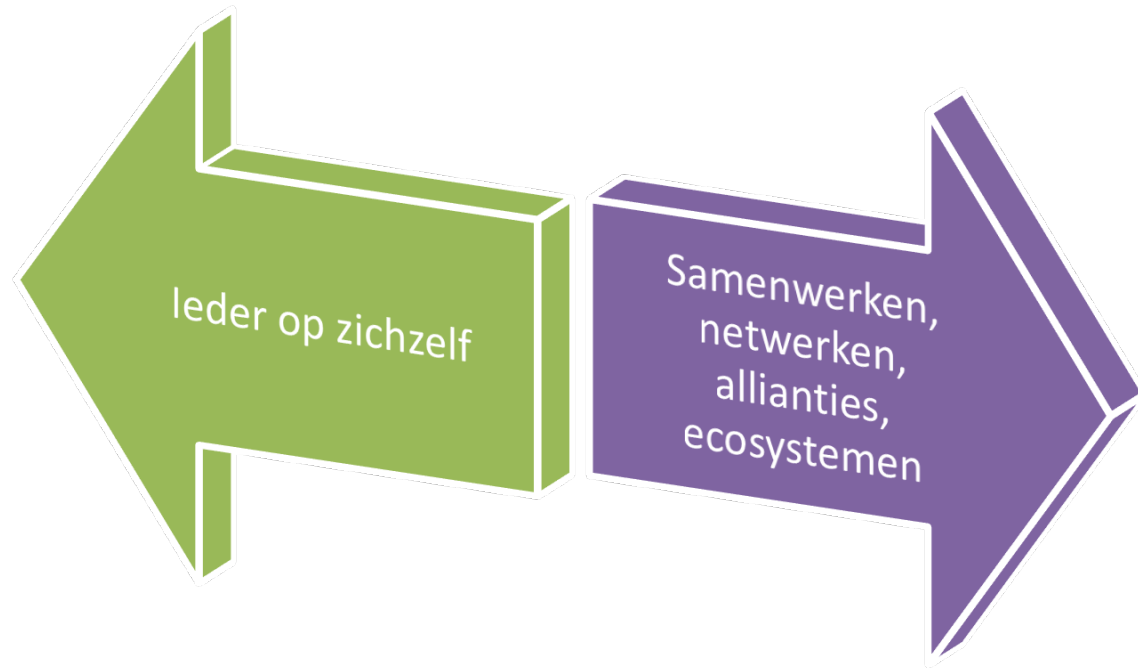
- Transparant samenwerken in flexibele netwerken
- Optimaal gebruik van competenties in het netwerk
- Meer mogelijkheden om leiderschap en ondernemerschap te tonen
- Meer in touch met de buitenwereld

Jonge mensen hebben nieuwe kennis en van nature netwerkcompetenties

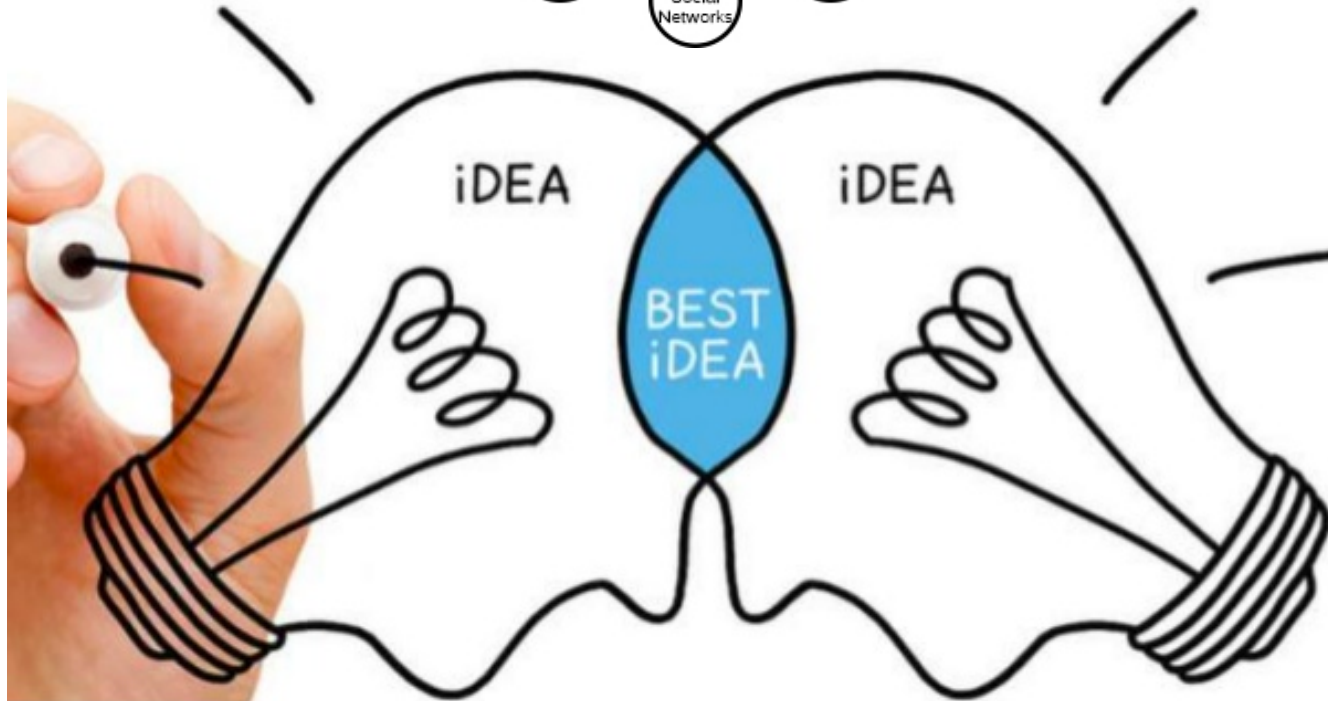
copyright @Prof. dr. Annemieke Roobeek,
MeetingMoreMinds & Nyenrode Business
Universiteit

Over samenwerken, netwerken en ecosystemen

Collaborative Advantage Strong Together in Excellence

Kun je een project of activiteit uit je werkomgeving aangeven waarin netwerksamenwerking het verschil maakte in positieve zin?

Networking Strategies

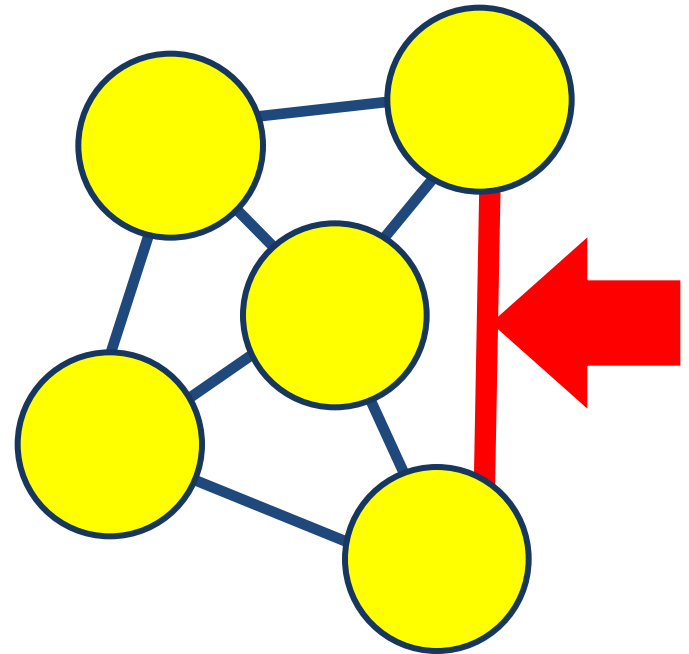
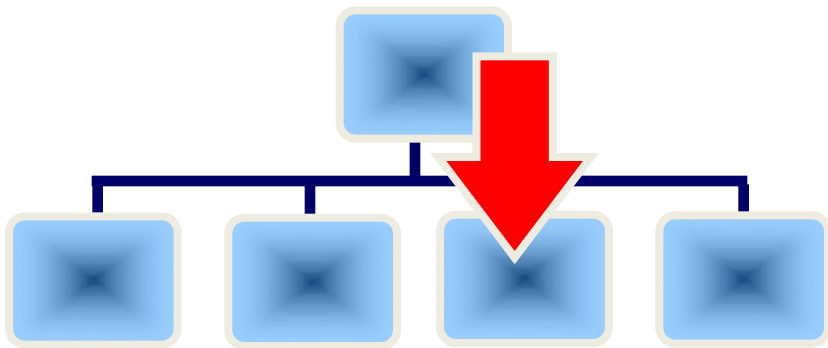

Nodig: kenniscombinaties maken

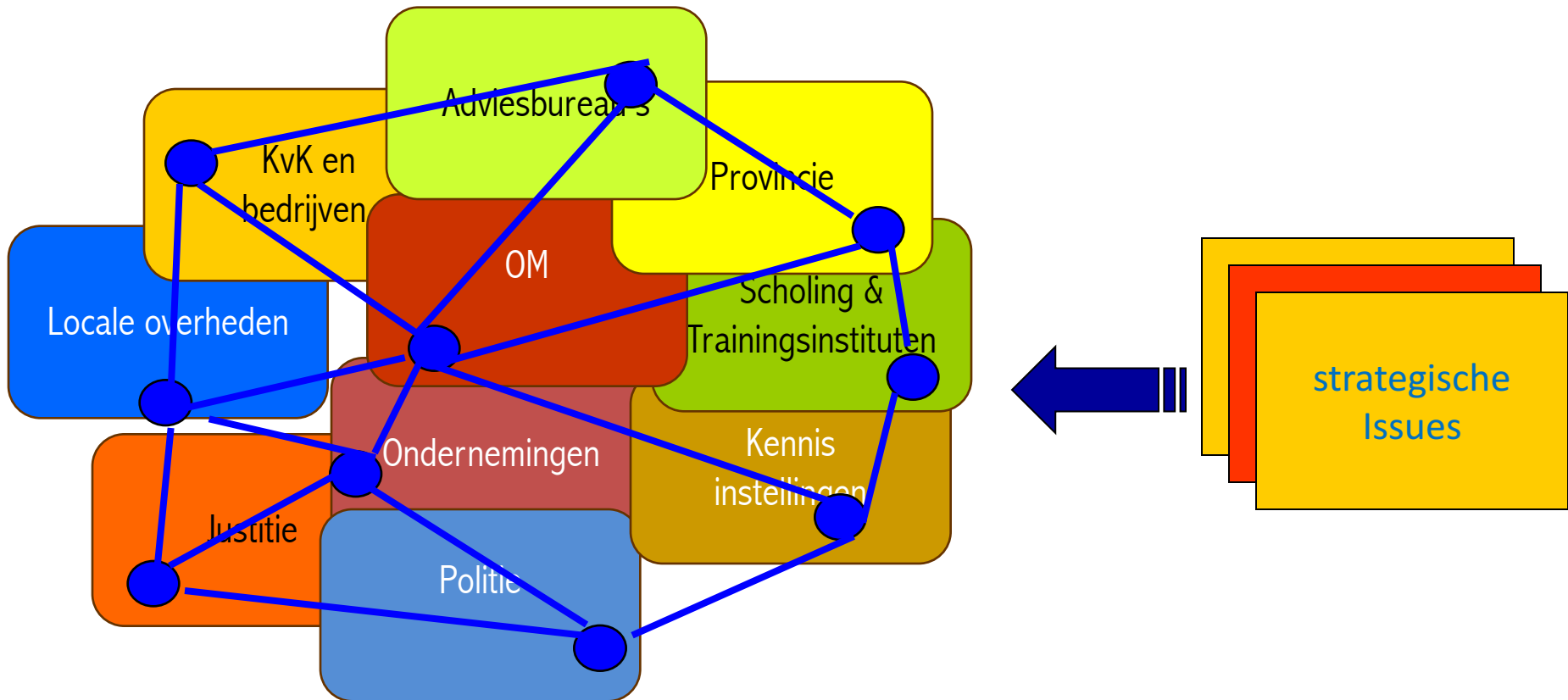
People at the
Center of
Collaboration

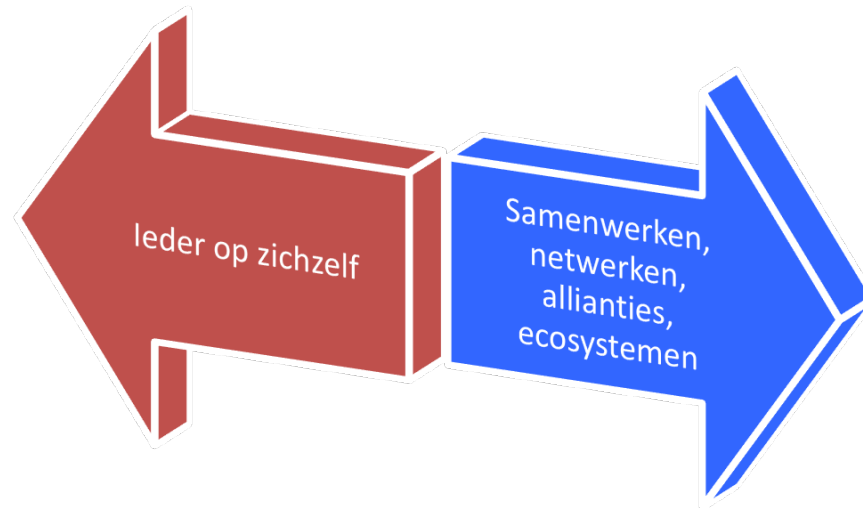
Sturen op de verbindingslijnen

In het strategieproces stakeholders verbinden door netwerkvorming

Trend: van Ego's naar horizontaal netwerkleiderschap

....Netwerkend Leiderschap praktiseren

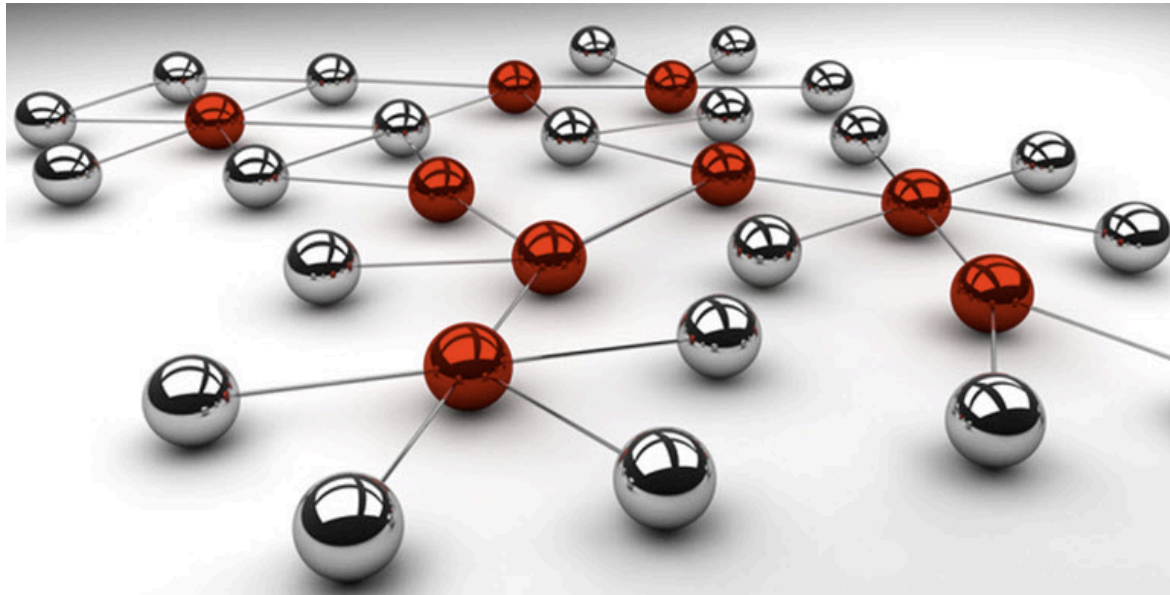

Professionals opereren in meerdere netwerken tegelijkertijd: verbindende leiders maken daar gebruik van

Webbers: de ultieme connectors

Webbers, de ultieme netwerkleiders

- Webbers kennen de strategie by heart
- Webbers kennen het bedrijf en de omgeving
- Webbers integreren en brengen vraagstukken samen
- Webbers zijn de verbinders op inhoud, op proces en op human capital
- Webbers hebben mandaat en een directe verbinding met de top van de organisatie
- Webbers zijn de movers & shakers van de organisatie en zorgen dat veranderingen gerealiseerd worden

Het gaat bij webbers niet om snel scoren en competitie, maar om echt samenwerken

- Innovatief werkklimaat
- Belangstelling voor anderen binnen/buiten
- Meedenken en meedoen
- Delen in plaats van halen
- In contact zijn in plaats van stressen
- Vraagbaken zijn en coachen in plaats van jagen
- De-escaleren door directe toegang tot de top

Wat maakt samenwerken lastig?

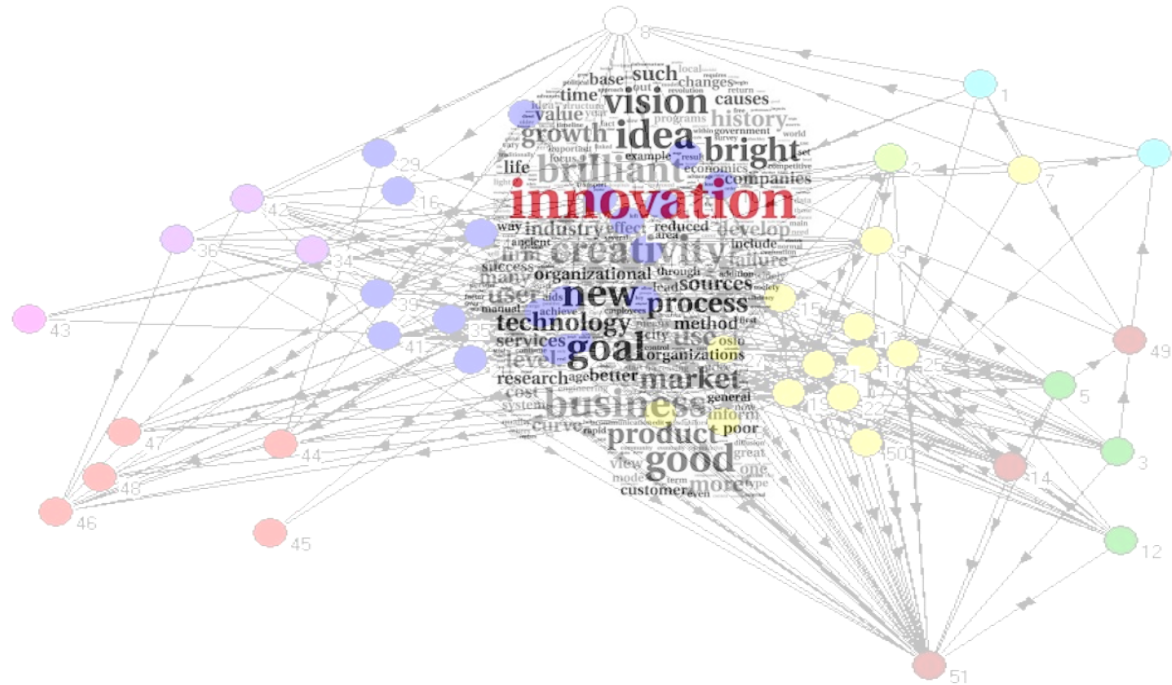

Blokkades voor samenwerking

- Er is geen concreet doel en eensgezindheid ontbreekt
- Kosten: *'samenwerken kost meer tijd en is duur'*
- Besparingen: *'moeten we nog maar zien'*
- Gebrek aan vertrouwen: *'eerst ik, dan wij, ieder voor zich'*
- Korte termijn focus: *'alleen vandaag telt'*
- Gevoelige informatie niet willen delen
- Verdergaande specialisatie: *'de ander heeft weinig te bieden'*
- Andere (werk)cultuur: *'eigen manier; onze logica'*
- Afstand: *'kost tijd en moeite, levert weinig op'*
- Accepteren: *moeite dat een idee van een ander komt*
- Niet willen veranderen: *'ik blijf doen wat ik goed doe'*
- Zelf de baas willen zijn: *'ik bepaal zelf tempo en focus'*

The Next Step: Innoveren in Ecosystemen

Ecosystemen in een notendop

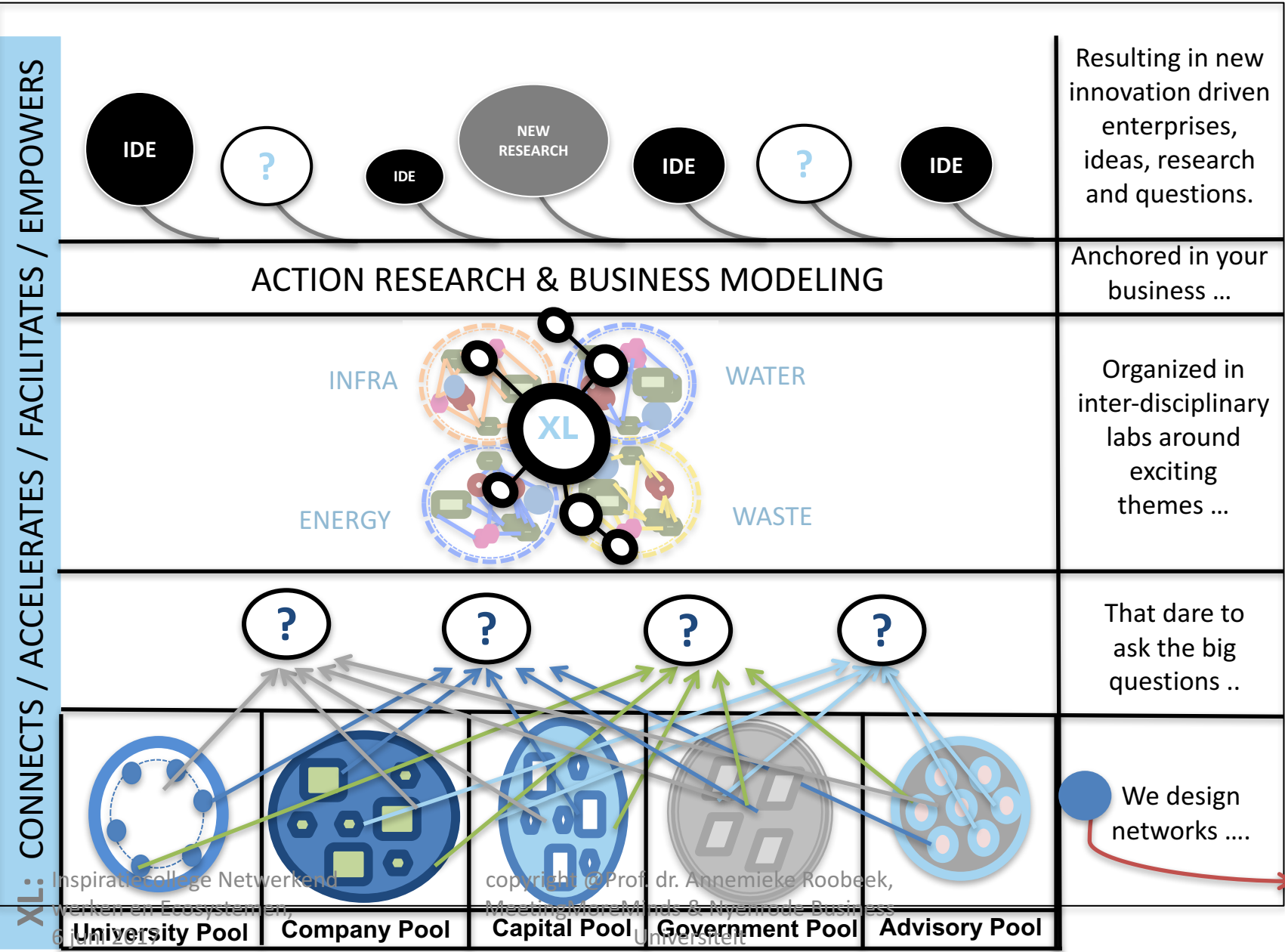
- Principe van ecosystemen is interdisciplinaire samenwerking en gebruik maken van elkaars kracht
- Focus ligt op complexe uitdagingen
- Zeer uiteenlopende partijen maken deel uit van een ecosysteem (niemand kan het alleen)
- Instituties (publiek/privaat) ondersteunen
- Netwerkstrategie is gebaseerd op lange termijn gezamenlijk doel met profijt voor een ieder
- Webbers met mandaat zorgen al netwerkend voor interfaces en productieve resultaten

Collaborative advantage of Ecosystems

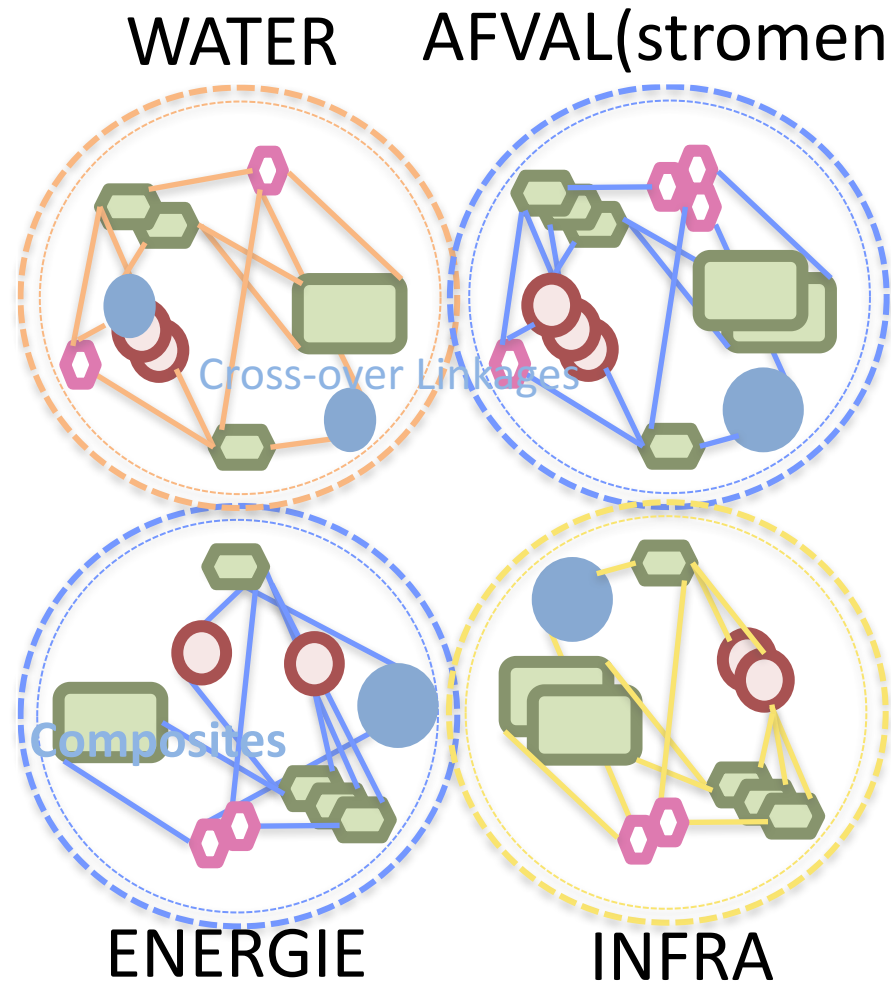
Hoe ecosystemen opgebouwd worden

↑

WE START HERE!

cross-over oplossingen en innovaties in ecosystemen

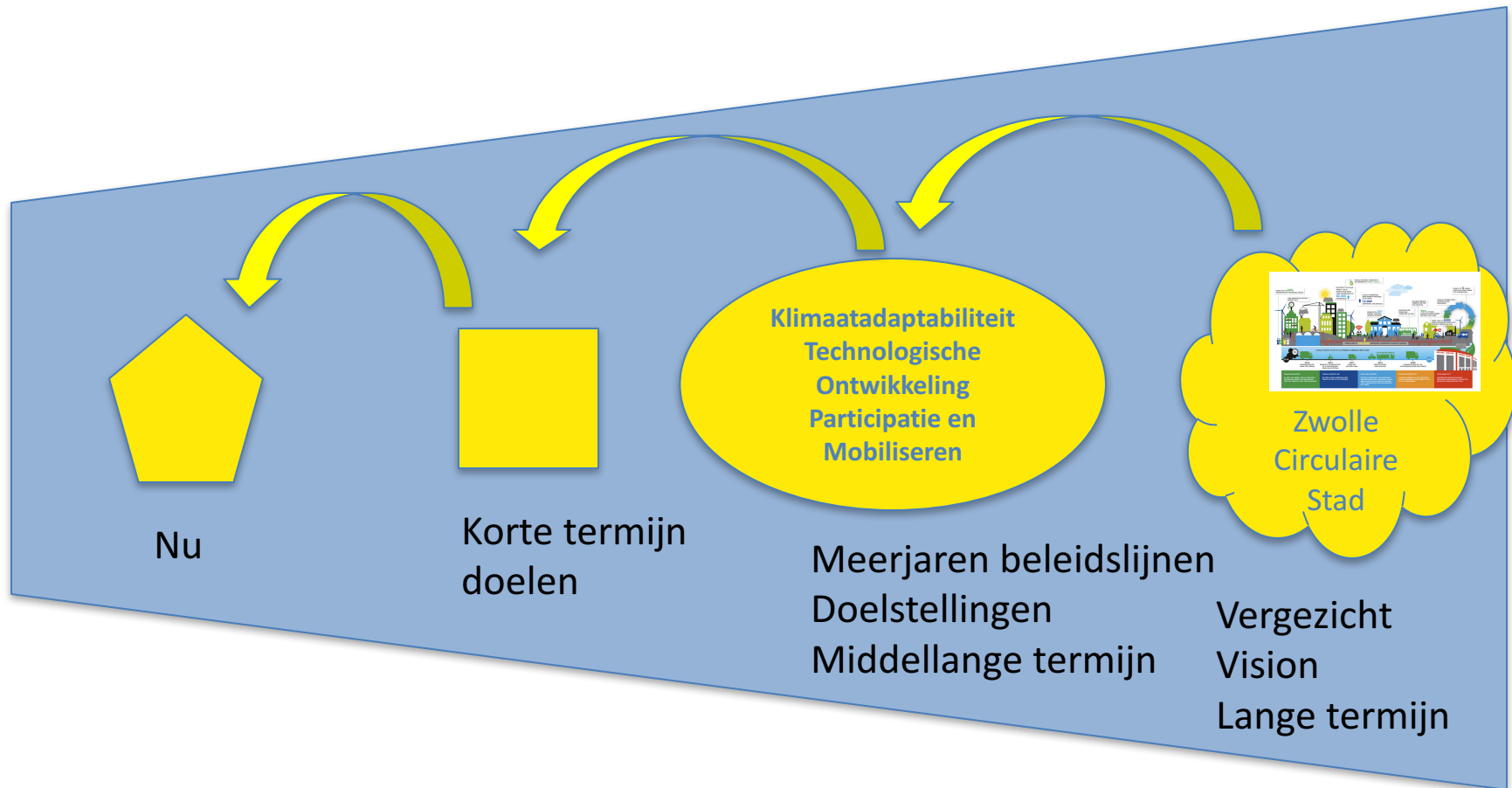

Zwolle & Regio: Golfsgewijze aanpak naar een klimaatbestendige circulaire economie

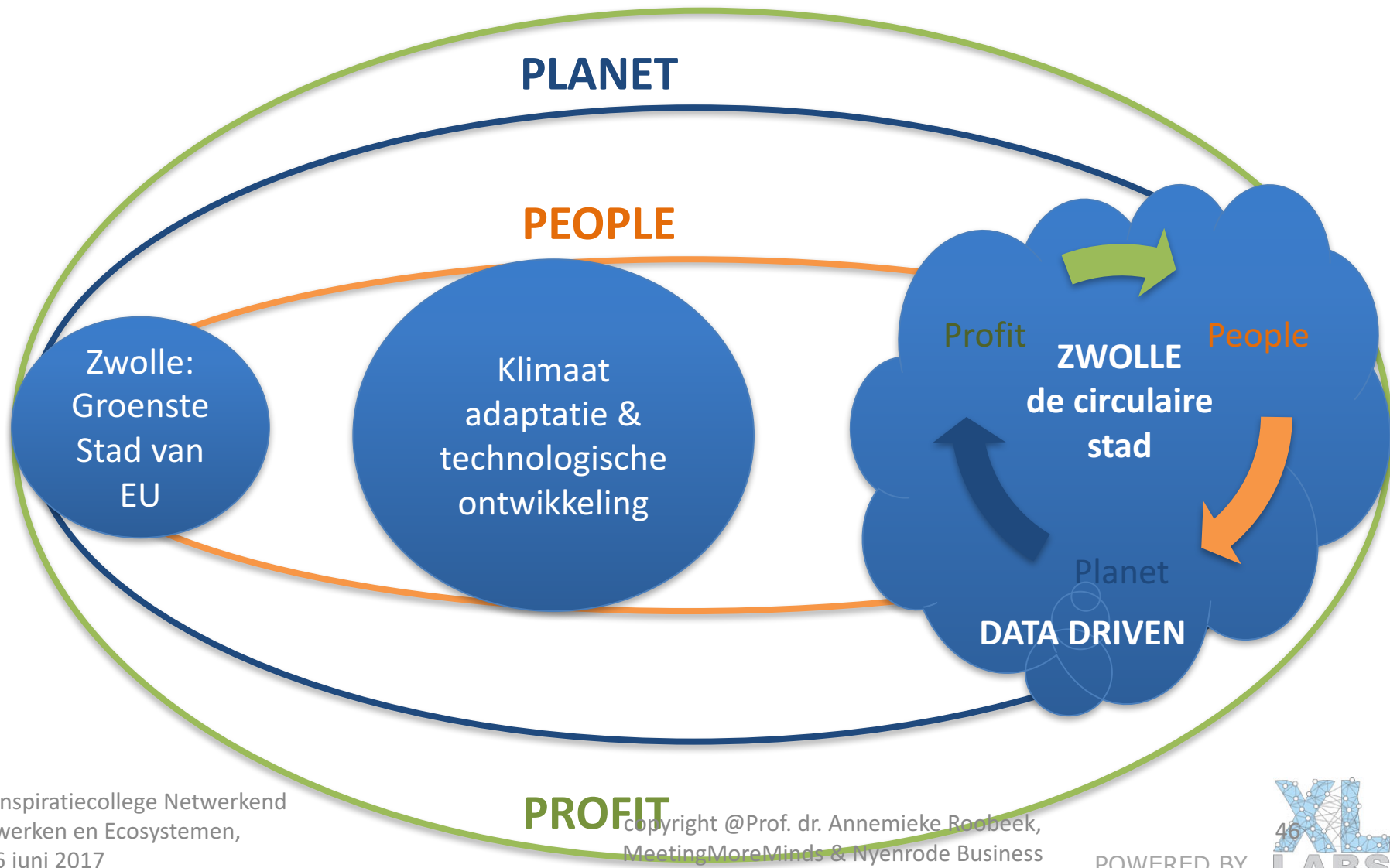
Waarom Zwolle Circulaire Stad 2030?

- Zwolle wil actief in samenwerking met de regio aan klimaatadaptatie werken
- De ligging aan de Vecht-IJssel delta vraagt extra aandacht van beleidsmakers (City deal)
- De uitdaging gaat verder dan ecologie en waterbeheersing
- Het is de uitgelezen kans om de ontwikkelprincipes voor Zwolle richting 2030 op het gebied van People, Planet en Profit te formuleren
- Zwolle kan zich evolutionair golfsgewijs gaan profileren als het levende lab voor concrete veranderingen richting een circulaire stad.

Zwolle Circulaire Stad: strategische stip aan de horizon

Zwolle: ontwikkeling langs de lijnen van People, Planet, Profit

Zwolle Circulaire Stad: van fragmentatie naar samenhang

CIRCULAIR HANDELEN: PLANET

- Energie akkoord
- Geo data (RH/DHV)
- Groen Zwolle
- Afvalloze regio
- City deals

MENSEN, STAD & OMGEVING: PEOPLE

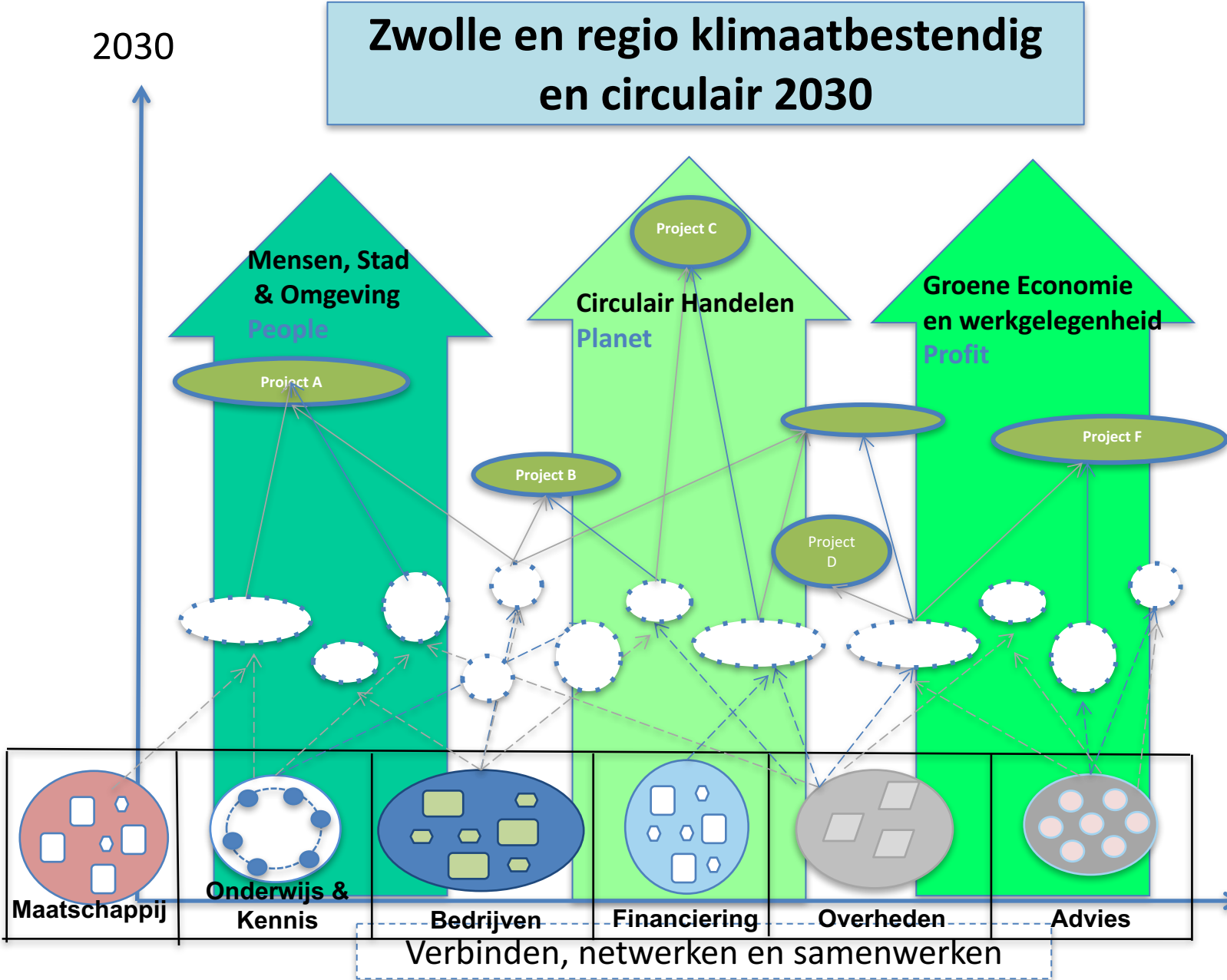
- Mobiliseren maatschappelijke betrokkenheid
- Ontwikkeling kenniscapaciteit
- Publiek private samenwerking
- Community to business

ZWOLLE
e circulaire
stad

GROENE ECONOMIE & WERKGELEGENHEID: PROFIT

- Sustainable business modelling (welke investeringen leveren wat op?)
- Sterke betrokkenheid lokale & internationale bedrijven
- Groene werkgelegenheid
- Data analytics van gemeente, regio en circulaire infrastructuur

Zwolle en regio klimaatbestendig en circulair 2030

Sterke basis en draagvlak voor duurzame systeemverandering

4

Clusters van strategische projecten

3

Wij verbinden bestaande en nieuwe initiatieven

2

Wij ontwerpen ecosystemen...

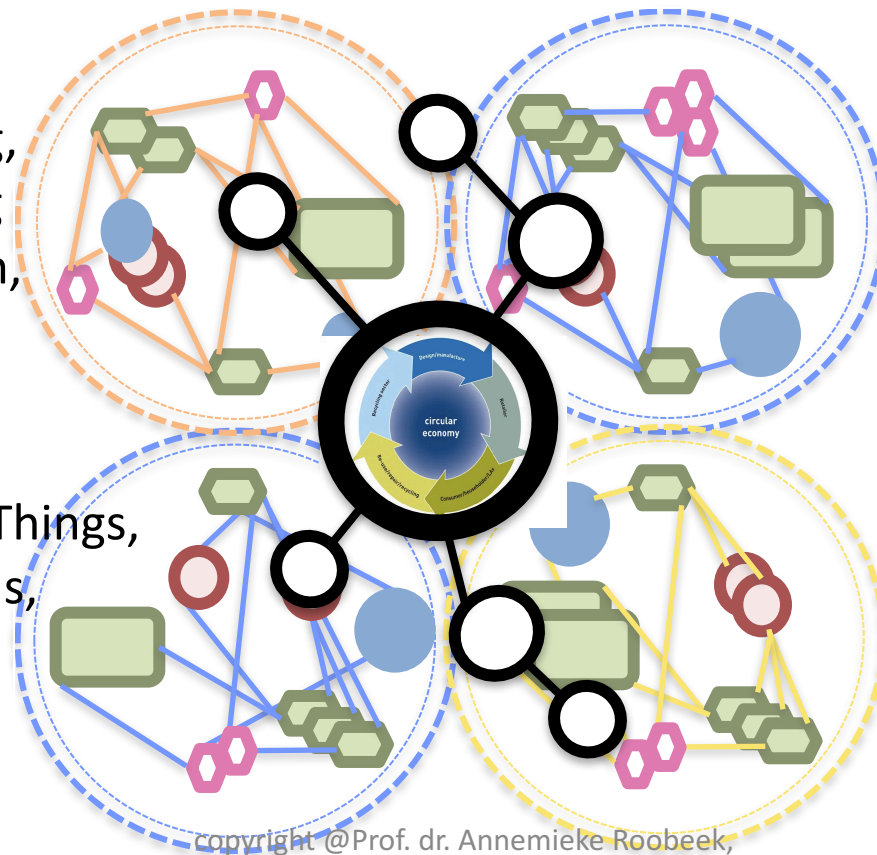
1

Voorbeelden van thema's voor Zwolle en regio: verbinden van ecosystemen voor klimaatbestendige circulariteit

Activiteiten in
bebouwde omgeving,
ruimtelijke ordening
huisvesting, kantoren,
zorg, onderwijs

Big Data, Internet of Things,
Digitale Platforms,
Domotica

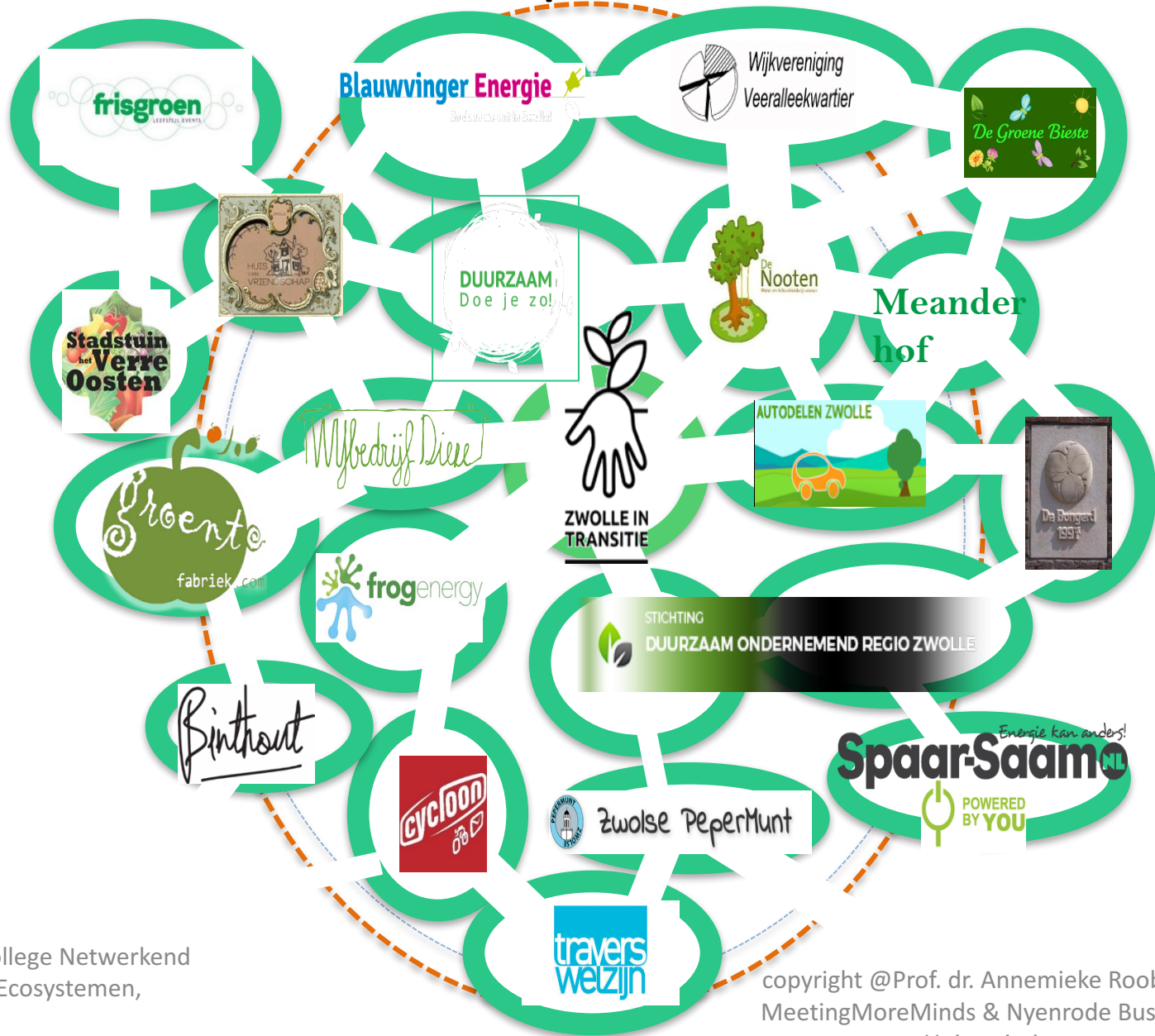
Energie, water,
afval, infrastructuur

Duurzame logistiek,
Transport, vervoer,
bereikbaarheid

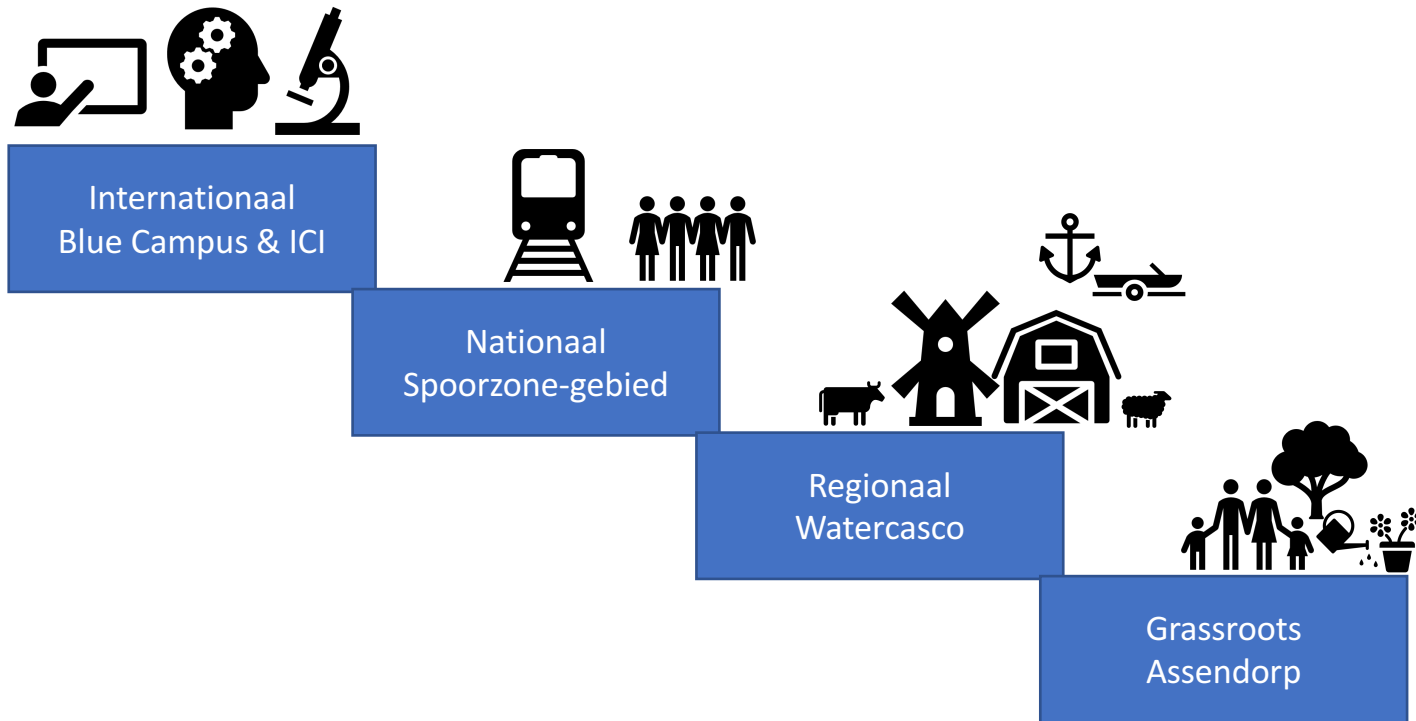
Het beoogde effect van de golfsgewijze aanpak voor Zwolle Circulaire Stad

- De golven staan voor een evolutionaire verkenning naar circulaire mogelijkheden in en rond Zwolle
- Elke golf is een uitdaging voor netwerkend leiderschap in actie waarmee de gemeente Zwolle laat zien dat ze actief aan klimaatadaptatie en toekomstbestendig beleid werkt met stakeholders
- De golven zorgen voor stimulerende impulsen op diverse terreinen en maken de toekomst tastbaar, inzichtelijk en overzichtelijk
- De golven stimuleren samenwerking en interactie binnen de gemeente en met externe partijen op allerlei niveaus
- De golven creëren natuurlijke momenten van leren, uitwisselen en krachten bundelen
- Naarmate er meer golven (geweest) zijn, neemt de collectieve intelligentie toe en wordt het eenvoudiger om complexe uitdagingen met interne en externe partners aan te gaan

Voorbeeld van verkenning burgerinitiatieven en social enterprises in Zwolle

4 levels, 4 Klimaatadaptatie projecten

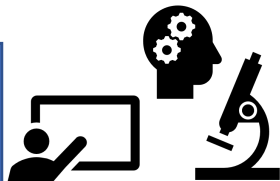
Interne Stakeholders:

- Kernteam klimaat adaptatie
- Spoorzone project collega's
- Enexis campus
- Vastgoed personeel
- Personeel economie, start ups, cross-over met circulair
- Directie strategie
- Directie fysiek
- Interne mensen van Waterschap (directie, communicatie, team Klimaatadaptatie)
- Energie

Externe Stakeholders:

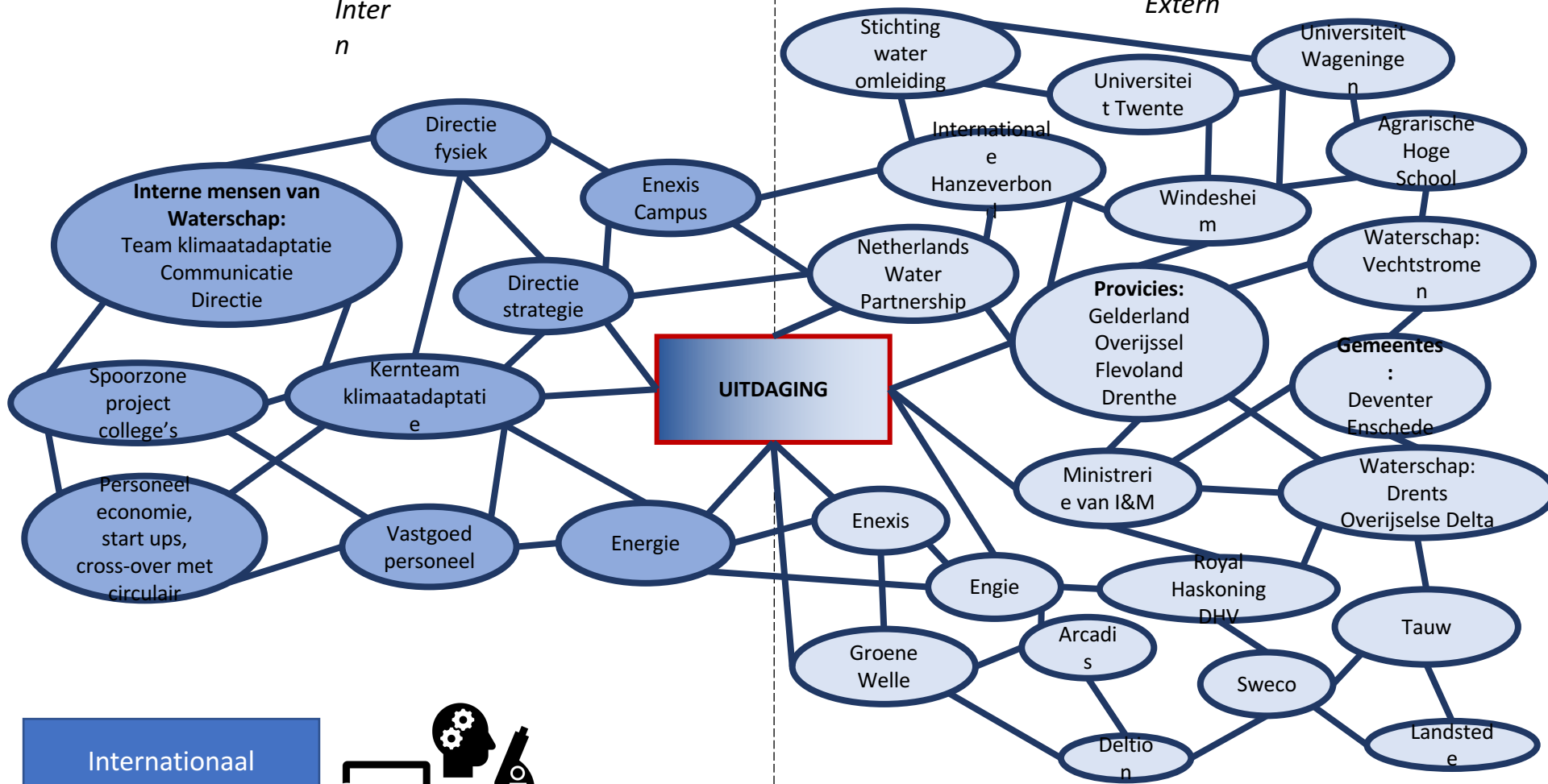
- Provincie: Gelderland; Overijssel; Flevoland; Drenthe
- Waterschap: Waterschap Drents Overijsselse Delta; Vechtstromen
- Windesheim
- Ministerie van Infrastructuur & Milieu
- Enexis
- Universiteit Twente, Universiteit Wageningen
- Landstede/Groene Welle/ Deltion
- Agrarisch Hoge school
- IJssel Vechtdelta
- Deventer
- Enschede
- Regio Zwolle
- Tauw, Arcadis, Sweco, RH/DHV advies bureaus
- Engie
- Internationale Hanzeverbond (internationaal)
- Netherlands Water Partnership (internationaal)
- Stichting water omleiding

Internationaal
Blue Campus & ICI

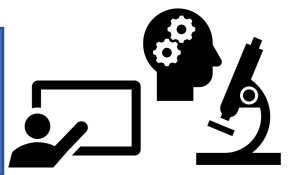

Intern

Extern

Internationaal Blue Campus & ICI

Interne Stakeholders:

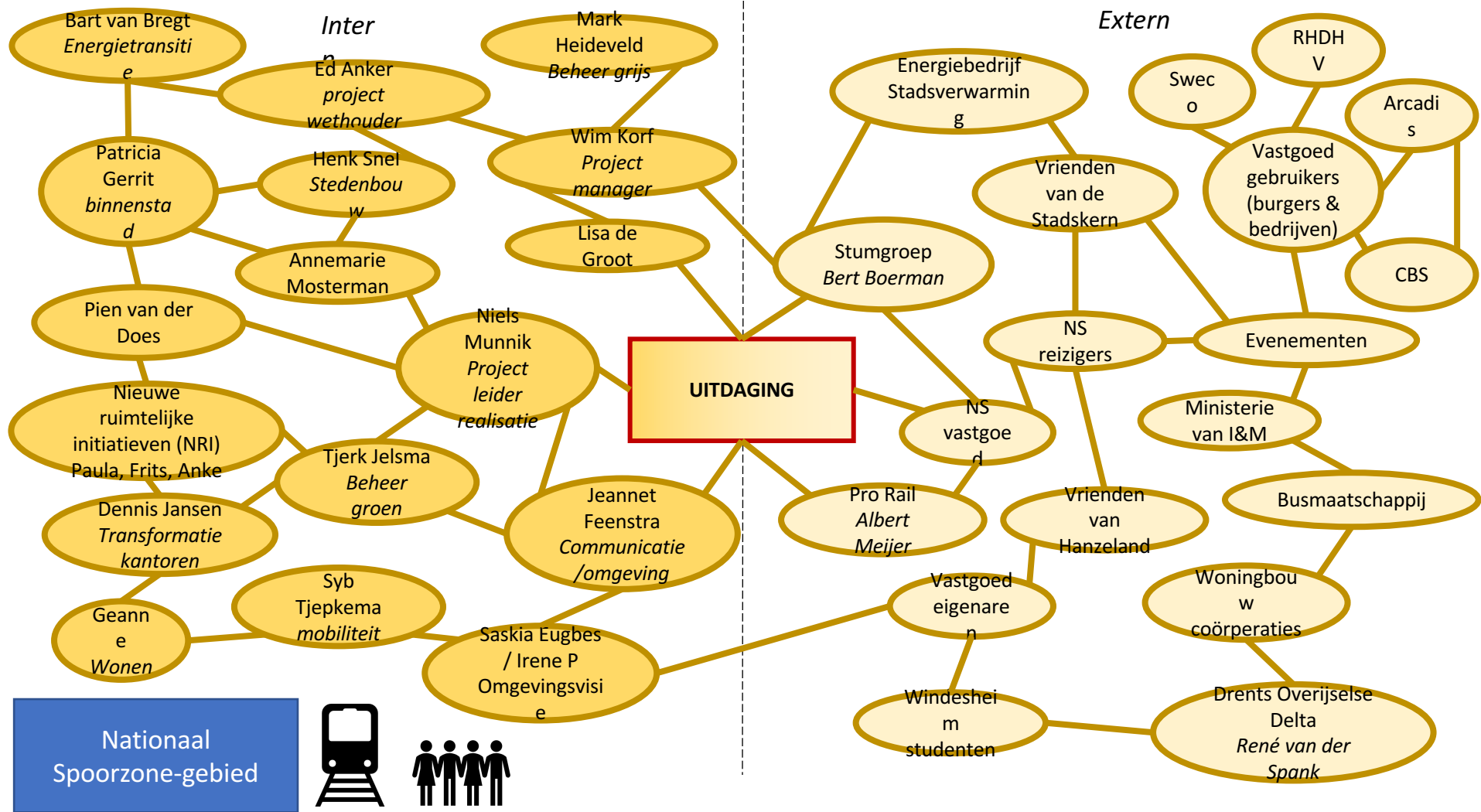
- Wim korf, project manager
- Lisa de Groot, gebied
- Annemarie Mosterman
- Henk Snel, Stedenbouw
- Mark Heideveld, beheer grijs
- Tjerk Jelsma, beheer groen
- Niels Munnik, project leider realisatie
- Jeannet Feenstra, communicatie/omgeving
- Ed Anker, project wethouder
- Pien van der Does, ambtelijk og.
- Dennis Jansen, Transformatie kantoren
- Syb Tjepkema, mobiliteit
- Saskia Eugbes/ Irene P., Omgevingsvisie
- Geanne, wonen
- Patricia Gerrit, binnenstad
- Bart van Bregt, Energie Transitie
- Nieuwe Ruimtelijke Initiatieven (NRI), Paula, Frits, Anke

Nationaal
Spoorzone-gebied

Externe Stakeholders:

- Bert Boerman, stumgroep: bereikbaarheid, financiën, economie
- Allert Meijer, Pro rail
- NS vastgoed
- Vrienden van Hanzeland/ ondernemers vereniging
- Vastgoed eigenaren, rijksgebouwen diensten, woningbouw corporaties
- Vastgoed gebruikers, zowel burgers als bedrijven (Sweco, RHDHV, Arcadis, CBS)
- Reizigers
- Ministerie van Infrastructuur en Milieu
- Waterschap directie René van der Spank – icoon project realiseren
- Erfgoed (oude kap en stationsgebouw)
- Busmaatschappij
- Windesheim studenten (veel vervoer van en naar school)
- Buiten sociëteit/ Horeca en retail
- Vrienden van de Stadskern
- Energiebedrijf Stadsverwarming
- Evenementen, ½ marathon, 5 mei

- Bart van Bregt, Energie Transitie
- Nieuwe Ruimtelijke Initiatieven (NRI), Paula, Frits, Anke

Interne Stakeholders:

- Rienko
- Ciska
- Henry
- Cristian
- Oebele
- Andreas
- Peter
- Paula
- Bestuur: Jan en Ed

Externe Stakeholders

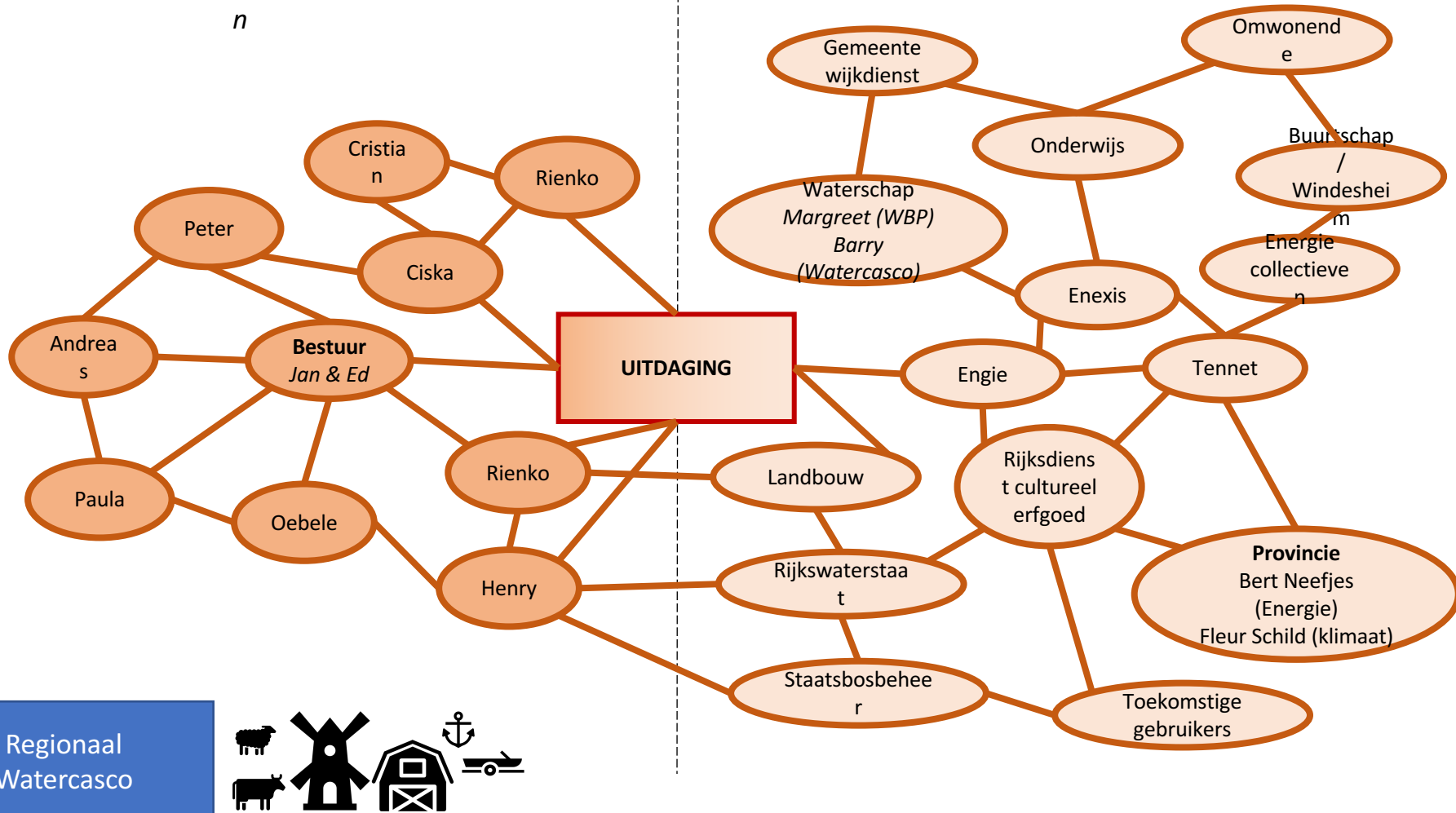
- Engie, Enexis Tennet
- Energie collectieven
- Waterschap (Margreet - WBP en Barry – Watercasco)
- Rijksdienst cultureel erfgoed
- Provincie - Bert Neefjes (Energie – Fleur Schild, klimaat, circulair)
- Omwonende
- Buurtschap/ Windesheim
- Gemeente wijkdienst
- Onderwijs
- Landbouw
- Rijkswaterstaat
- Staatsbosbeheer
- Toekomstige gebruikers

Regionaal
Watercasco

Intern

Extern

Interne Stakeholders:

- Sieb Tjepkema
- Winnifred Blokma
- Wijkmanagement: wijkmanager, wijkbeheerder
- Ronnie Walraven (adviseur)
- Annemieke Wiegman
- Ab Brand

Externe Stakeholders

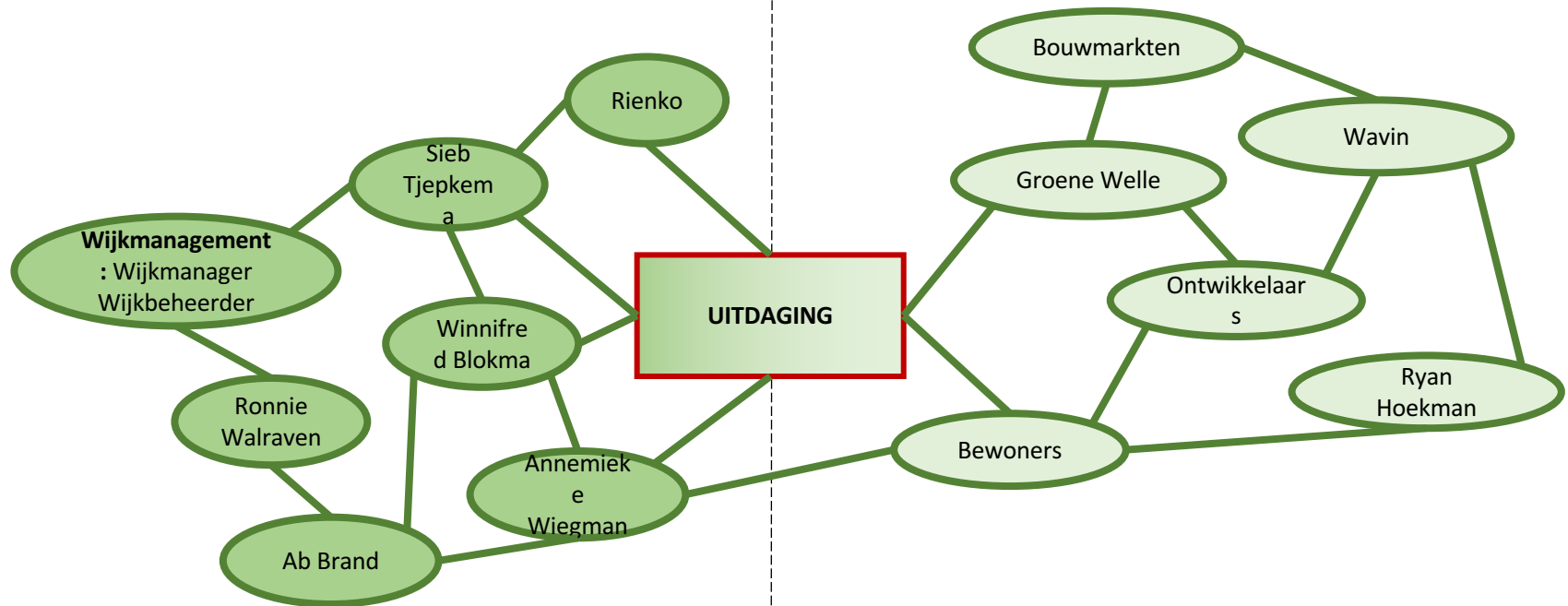
- Bewoners
- Ontwikkelaars
- Ryan Hoekman (KAS)
- Groene Welle
- Wavin (kratjes) niet voor bewoners
- Bouw markten (kunnen materialen nu nog niet leveren)

Grassroots
Assendorp

Inter
n

Extern

Grassroots
Assendorp

Vragen rond de 4 klimaatadaptatie projecten

Te beantwoorden per projectniveau
(internationaal, nationaal, etc.)

Wat is de stand van zaken van de 4 projecten?

Wat is er tot nu toe gedaan? En wat zijn de uitkomsten?

Wie zijn de externe stakeholders?

Wat is daarmee gedaan? En wat zijn de uitkomsten?

Wat kan Zwolle bieden aan de externe stakeholders?

Wie zijn de interne, gemeentelijke stakeholders?

Wat hebben die collega's nodig?

Wat kan Zwolle bieden aan de interne stakeholders?

Wat is de publieke opinie m.b.t. de projecten?

Hoe zijn de projecten gecommuniceerd naar de burgers?

Welke (media) kanalen zijn er gebruikt?

Welke documentatie is hierover

Zijn er samenwerkende netwerken ontstaan?

Wat is het potentieel voor verdere uitbouw?

Welke rol kan de Gemeente Zwolle hierin spelen?

Welke interne en/of externe stakeholders worden gemist?

Wat kan gedaan worden om die erbij te betrekken?

Wat kan de toegevoegde waarde zijn?

Wat is de uitdaging die nu aangegaan moet worden m.b.t. de vier klimaatadaptatie projecten?

Wat is er nu nodig om de projecten optimaal als show cases te ontwikkelen?

Contactgegevens

- Prof. Dr. Annemieke J.M. Roobeek
- Hoogleraar Strategy & Transformation Management
Nyenrode Business Universiteit

• a.roobeek@nyenrode.nl

•

- MeetingMoreMinds
- Gebouw 'De Huygens'
- Jan Evertsenstraat 725
- 1061 XZ Amsterdam
- MeetingMoreMinds
- tel. 020 – 504.0002

•

• annemieke.roobeek@meetingmoreminds.com

• www.meetingmoreminds.com

